

บทสรุปสำหรับคณะกรรมการ (One Page)

ชื่อโครงการ "พลิกของสู่มาตรฐาน: จาก 'เปลือง' สู่ 'เป๊ะ'" (การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการของ Peel Pouch)

ที่มาของโครงการและสถานการณ์ก่อนเริ่มโครงการ

เดิมหน่วยจ่ายกลางใช้ของแบบม้วน ต้องตัดและซีลเอง ใช้เวลาถึง 72 นาทีต่อม้วน ทำให้เกิดความไม่สม่ำเสมอของขนาดของ ลีนเปลืองวัสดุ และเพิ่มความเสี่ยงปนเปื้อน รวมถึงภาระงานสูงในบริบทที่มีเครื่องมือหลากหลายตั้งแต่ขนาดเล็กถึงเครื่องมือผ่าตัด ยังพบปัญหาการจัดการคลัง เช่น ช่องไม่มีวันหมดอายุที่มองเห็นชัดเจน จัด FIFO ได้ยาก เสี่ยงใช้วัสดุหมดอายุ และช่องเดิมเปิดยาก ทำให้การเปิดแบบปลอดเชื้อ (aseptic opening) มีโอกาสทำให้เครื่องมือตกหล่นหรือปนเปื้อน

วัตถุประสงค์และผลที่คาดว่าจะได้รับ

วัตถุประสงค์หลักคือ เพิ่มประสิทธิภาพและความปลอดภัยในกระบวนการเตรียมของบรรจุภัณฑ์ปราศจากเชื้อสำหรับเครื่องมือทันตกรรม ลดเวลาและต้นทุน ลดความผิดพลาดของช่อง และยกระดับการป้องกันการปนเปื้อนให้สอดคล้องมาตรฐาน สรพ.

ผลที่คาดหวังคือ ลดเวลาจัดเตรียมและต้นทุนรวมอย่างน้อย 10% ลดอัตราความคลาดเคลื่อนในการบรรจุให้เป็นศูนย์ และให้ระดับความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานต่อของรูปแบบใหม่ไม่ต่ำกว่า 90%

กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับผลประโยชน์

หน่วยงานจ่ายกลาง และคลินิกบริการทันตกรรมในโรงพยาบาลทันตกรรม

รูปแบบการดำเนินงาน

โครงการใช้กรอบ Fishbone + วงจร PDCA 3 รอบ ได้แก่
วงจรที่ 1: สร้างมาตรฐาน “ของสำเร็จรูป” โดยจำแนกกลุ่มเครื่องมือ กำหนดขนาดของเหมาะกับแต่ละประเภท ประสานผู้ผลิตผลิตของขนาดมาตรฐาน และจัดทำ SOP การบรรจุใหม่
วงจรที่ 2: พัฒนาระบบบริหารคลังและวันหมดอายุ ตั้งรหัสวัสดุในระบบคลัง บังคับให้ผู้ผลิตระบุวันผลิต-วันหมดอายุหน้าบรรจุภัณฑ์ และจัดการพื้นที่เก็บ-เปิดกล่องให้เป็นไปตามหลักควบคุมการติดเชื้อ พร้อมบังคับใช้ FIFO
วงจรที่ 3: ปรับดีไซน์ช่องเพื่อ “เปิดง่าย ปลอดภัย” เพิ่มช่องฉีก (opening channel) และขยายขอบช่องให้จับเปิดได้ถนัด ลดความเสี่ยงเครื่องมือตกหล่น และทดสอบใช้งานจริงพร้อมประเมินความพึงพอใจ

ผลการดำเนินงาน (ย้อนหลังเชิงช่วงเวลา)

1. หลังปรับจากของม้วนมาเป็นของสำเร็จรูป การเบิกใช้ของแบบใหม่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แสดงถึงการยอมรับและการเปลี่ยนผ่านมาตรฐานสำเร็จ
2. เวลาการเตรียมของจากเดิม 72 นาทีต่อม้วนลดลงอย่างมีนัยสำคัญ และต้นทุนรวมจากของม้วน 345.12 บาทต่อม้วน (ค่าแรงคิดจาก 72 นาทีสูงถึง 344 บาท) ถูกลดลงอย่างชัดเจนเมื่อใช้ของสำเร็จรูป
3. อัตราความคลาดเคลื่อนของช่อง (ขนาดผิด ช่องชำรุด ซีลล้มเหลว) ลดลงจนใกล้ศูนย์
4. ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ถึง 95.80% สะท้อนถึงประสิทธิภาพและความสะดวกทำงาน

ประเด็นและจุดเด่นที่เสนอเป็นแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ

1. พลิกจากงาน “ตัดตัวเอง” ที่เปลืองเวลา-แรงงาน มาสู่ “มาตรฐานของสำเร็จรูป” ผูกโยงกับ SOP ชัดเจน ทำให้ลดความแปรปรวนของขนาดของจนใกล้ศูนย์ และควบคุมคุณภาพได้
2. ประสานผู้ผลิตให้ปรับคุณลักษณะวัสดุ (มีวันหมดอายุที่มองเห็นชัด, มีช่องฉีกและขอบช่องกว้าง) ทำให้บรรจุภัณฑ์ตอบโจทย์ทั้งมุมมองควบคุมการติดเชื้อ โลจิสติกส์คลัง และการใช้งานจริงหน้าหัตถการ
3. ใช้ PDCA ต่อเนื่อง 3 รอบ แก้ที่ละขั้นตั้งแต่มาตรฐานของ การบริหารคลัง ไปจนถึง human factor ขณะเปิดช่อง เป็นตัวอย่าง Best Practice ของการแก้ปัญหาเชิงระบบที่ครอบคลุมทั้งคุณภาพ ความปลอดภัย

แผนดำเนินการต่อไป

1. ของ Peel Pouch แบบมาตรฐานใหม่
2. ระบบคลังแบบ FIFO พร้อมการระบุวันหมดอายุ และแบบช่องที่เปิดง่ายปลอดภัย
3. กำหนดเป็นมาตรฐานของหน่วยจ่ายกลางและเป็นเกณฑ์สำหรับการจัดซื้อในอนาคต
4. มีแผนทำ CQI ต่อเนื่อง เช่น การเก็บ feedback และสำรวจความพึงพอใจเป็นระยะ (ทุก 6-12 เดือน) การติดตามอุบัติการณ์ปนเปื้อน/ตกหล่นระหว่างเปิดช่อง และการทบทวนการออกแบบ/สเปกของร่วมกับผู้ผลิต เพื่อให้มาตรฐานนี้พัฒนาได้ต่อเนื่องตามบริบทการใช้งานจริง

แบบฟอร์มการนำเสนอแนวปฏิบัติที่ดี

1. แนวปฏิบัติที่ดีเรื่อง "พลิกของสู่มาตรฐาน: จาก 'เปลือง' สู่ 'เป๊ะ'" (การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการของ Peel Pouch)
2. โครงการ/กิจกรรมด้าน ด้านบริหารจัดการ และการดำเนินงานที่ใช้เครื่องมือ Lean & Kaizen
3. หน่วยงาน หน่วยจ่ายกลาง โรงพยาบาลทันตกรรม คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
4. ประเภทของโครงการ

4.1 สายวิชาการ

4.2 สายอำนวยการและวิชาชีพ

5. ผู้ร่วมโครงการ:

5.1 พว.สมจันทร์	สุวิสิริกุล	5.2 พว.อารยา	ทองมาก
5.3 นางพัจนา	แก้วทอง	5.4 นางปิยรัช	อุณหิรินทร์
5.5 นางสาวปิยพร	ปลอดทอง	5.6 และแม่บ้านหน่วยจ่ายกลาง	จำนวน 11 คน

6. ที่มาของโครงการ : การประเมินปัญหา/ความเสี่ยง

หน่วยจ่ายกลาง โรงพยาบาลทันตกรรม มีภารกิจในการให้บริการเครื่องมือและอุปกรณ์ทางทันตกรรมที่ปราศจากเชื้อ แก่หน่วยคลินิก ห้องผ่าตัด และหอผู้ป่วย เพื่อความปลอดภัยสูงสุดของผู้ป่วยและบุคลากร จากการประเมินระบบพบว่า กระบวนการเตรียมของ Peel Pouch เดิมใช้เวลานานเฉลี่ย 72 นาทีต่อม้วน มีความซับซ้อนและขาดมาตรฐาน ทำให้สิ้นเปลืองเวลา ทรัพยากร และเสี่ยงต่อการปนเปื้อนเมื่อขนาดของไม่เหมาะสม ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการและความปลอดภัยของผู้ป่วย

หน่วยงานจึงจัดทำ โครงการพัฒนาการออกแบบของ Peel Pouch มาตรฐานใหม่ เพื่อแก้ไขปัญหาเชิงระบบ ลดความแปรปรวนและต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพ และรักษามาตรฐานคุณภาพตามข้อกำหนดของ สรพ. อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

7. เป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของโครงการ

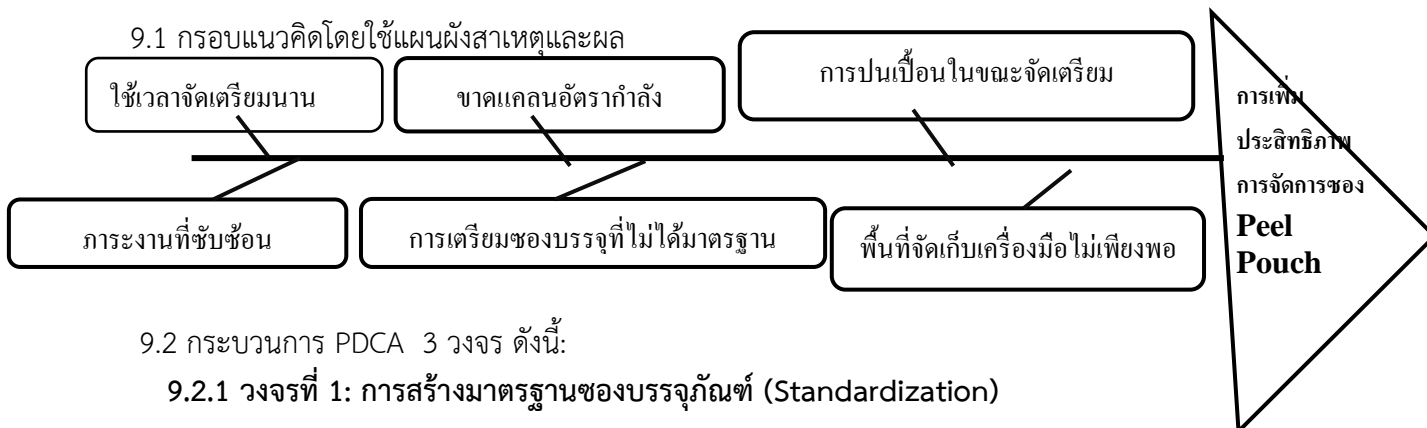
1. ลดระยะเวลาที่ใช้ในการเตรียมของบรรจุเครื่องมือ และลดต้นทุนรวม (ค่าแรงและค่าวัสดุ) ≥ 10
2. อัตราความคลาดเคลื่อนในการบรรจุ (เช่น ช่องชำรุด ขนาดไม่ถูกต้อง) = ศูนย์
3. ระดับความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่ $\geq 90\%$

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้ปฏิบัติงานมีแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เกิดความถูกต้องแม่นยำ และมีความปลอดภัย
2. กระบวนการทำงานโดยรวม (Workflow) มีความคล่องตัว ลดภาระงานของบุคลากร
3. ประหยัดต้นทุนด้านวัสดุและอุปกรณ์ และสามารถบริหารจัดการพื้นที่จัดเก็บได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9.การออกแบบกระบวนการ

9.1 กรอบแนวคิดโดยใช้แผนผังสาเหตุและผล

9.2 กระบวนการ PDCA 3 วงจร ดังนี้:

9.2.1 วงจรที่ 1: การสร้างมาตรฐานของบรรจุภัณฑ์ (Standardization)

รูปภาพที่ 1 แสดงการปรับเปลี่ยนจากขงม้วนเป็นขงสำเร็จรูป

Plan : การระบุปัญหา: (ขาดมาตรฐาน ขนาดไม่สม่ำเสมอ) → วิเคราะห์สาเหตุ (ตัดเอง จากแบบม้วน) → กำหนดวัตถุประสงค์ (ขงมาตรฐานเหมาะสมแต่ละประเภท)

- Do:** 1. จำแนกประเภทเครื่องมือทันตกรรมตามการใช้งาน
 2. ประสานบริษัทผู้ผลิต ออกแบบและสั่งผลิตขง Peel pouch ขนาดมาตรฐาน
 3. กำหนด SOP บรรจุใหม่

Check: ตรวจสอบเวลาก่อน-หลัง ปริมาณวัสดุสิ้นเปลือง ความสม่ำเสมอของขนาด อัตราความผิดพลาด และความพึงพอใจผู้ปฏิบัติงาน

Act: หากบรรจุเป้าหมาย กำหนดให้ใช้เป็นมาตรฐานถาวร (New Standard) | ค้นพบปัญหาใหม่คือไม่มีการระบุวันหมดอายุ (Expiration Date) ที่ชัดเจน → PDCA วงจรที่ 2

9.2.2 วงจรที่ 2: การพัฒนาระบบบริหารคลังและการจัดการวันหมดอายุ

รูปภาพที่ 2 รูปแสดงการระบุวันหมดอายุหน้าบรรจุภัณฑ์

Plan : พบปัญหา (ขงไม่มีวันหมดอายุชัดเจน ยากต่อ FIFO เสี่ยงใช้วัสดุหมดอายุ) → กำหนดวัตถุประสงค์

- Do :** 1. กำหนดรหัสวัสดุของ Peel pouch ในระบบคลังพัสดุ
 2. ประสานผู้ผลิต ระบุวันที่ผลิต-วันหมดอายุบนบรรจุภัณฑ์ชัดเจน
 3. จัดสรรพื้นที่เก็บและเปิดใช้งาน (แกะกล่อง) ตามหลักควบคุมการติดเชื้อเพื่อ

Check: ตรวจสอบความมองเห็นและความถูกต้องของวันหมดอายุ (100%) ระบบคลังสามารถบังคับ FIFO ได้

Act : กำหนดเป็นมาตรฐานการปฏิบัติงาน ค้นพบปัญหาใหม่ (ขงเปิดยากลำบาก) → วงจรที่ 3

9.2.3 วงจรที่ 3: การปรับปรุงการออกแบบเพื่อการใช้งาน

รูปภาพที่ 3 รูปแสดงช่องสำหรับฉีกเปิด (Opening Channel) และระยะขอบของด้านล่าง

Plan: พบปัญหา(ซองเปิดยากลำบาก อาจทำให้เครื่องมือตกหล่น ปนเปื้อน)→วิเคราะห์ความเสี่ยง→ วัตถุประสงค์ (ปรับดีไซน์ให้เปิดง่ายและปลอดภัย)

Do: 1. การออกแบบซองใหม่: ประสานงานกับผู้ผลิตเพื่อปรับปรุงคุณลักษณะของซอง โดยมีเพิ่มช่องสำหรับฉีกเปิดที่ชัดเจน ขยายระยะขอบซองให้จับเปิดได้ถนัด ลดความเสี่ยงเครื่องมือตกหล่น

2. นำซองต้นแบบมาให้ผู้ปฏิบัติงานทดลองใช้ในหัตถการจำลองหรือไม่ซับซ้อน

Check: ประเมินผลการใช้งาน ความสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย ตรวจสอบปฏิบัติการ (เครื่องมือตกหล่น ปนเปื้อนระหว่างเปิด) และสำรวจความพึงพอใจ (เป้าหมาย > 90%)

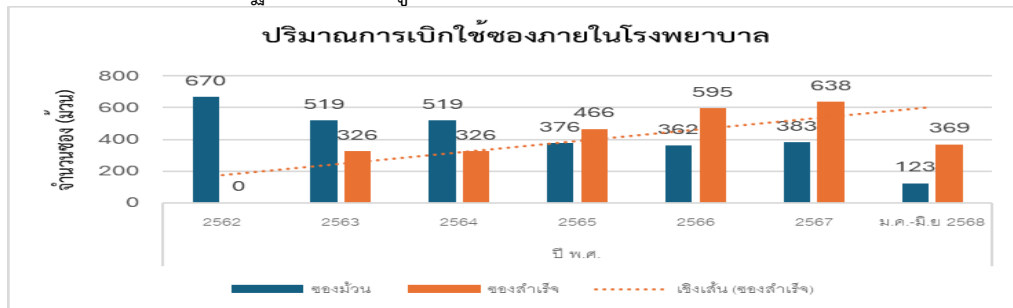
Act: 1. หากบรรลุเป้าหมาย ปรับเป็นมาตรฐานวัสดุสำหรับซื้อถาวร

2. การพัฒนาคุณภาพต่อเนื่อง (CQI): ประเมินความพึงพอใจจากผู้ใช้งานเป็นประจำ

10. การวัดผลและผลลัพธ์ (Measures) แสดงระดับแนวโน้มข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ (3 ปี) และ/หรือ

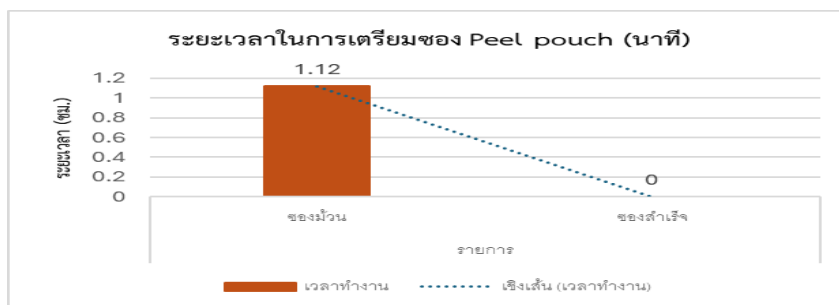
10.1 การประเมินผลเชิงปริมาณ

- อัตราการยอมรับมาตรฐานใหม่: ข้อมูลการเบิกใช้ซอง (กราฟที่ 1) การเบิกใช้ซองแบบใหม่เพิ่มขึ้น

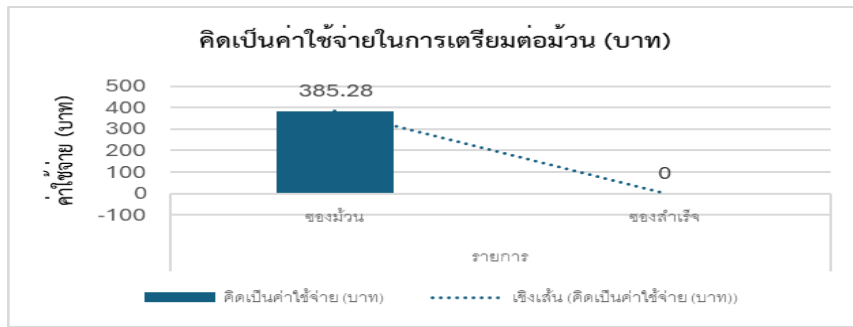
กราฟที่ 1 กราฟแสดงปริมาณการเบิกใช้ซองภายในโรงพยาบาล

- การวิเคราะห์ประสิทธิภาพด้านเวลา: จากการเปรียบเทียบระยะเวลา (กราฟที่ 2) พบว่าลดลงจากเดิม 72 นาทีต่อม้วนอย่างมีนัยสำคัญ

กราฟที่ 2 กราฟแสดงระยะเวลาในการเตรียมซอง Peel pouch

- การวิเคราะห์ต้นทุน: การใช้ซองม้วนมีต้นทุนรวม 345.12 บาทต่อม้วน (กราฟที่ 3) โดยพบว่า มี ต้นทุนแฝง (Hidden Cost) ด้านค่าแรงสูงถึง 344 บาท (คิดจากเวลา 72 นาที) ลดลงชัดเจน

กราฟที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการเตรียมของ Peel pouch

- อัตราความคลาดเคลื่อน: อัตราความผิดพลาดในการบรรจุ (เช่น ซองชำรุด ขนาดไม่ได้มาตรฐาน การซีลล้มเหลว) ลดลงจนใกล้เคียงศูนย์ (Near Zero) หลังจากนำมามาตรฐานของสำเร็จรูปมาใช้

10.2 การประเมินผลเชิงคุณภาพ

- ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน: ผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน อยู่ในระดับสูงถึง 95.80% ซึ่งเป็นภาพสะท้อนความสำเร็จในการแก้ปัญหาได้ตรงจุด

10.3 บทสรุปผลกระทบ การดำเนินโครงการผ่านวงจร PDCA ทั้ง 3 รอบ ดังนี้

- การแก้ไขปัญหาความไม่สม่ำเสมอของซองบรรจุภัณฑ์ได้อย่างสมบูรณ์ โดยมีการกำหนดขนาดมาตรฐานที่เหมาะสมกับการใช้งานจริง
- ยกระดับความปลอดภัยของผู้ป่วย (Patient Safety) ผ่านระบบการเบิกจ่ายแบบ FIFO และการระบุวันหมดอายุที่ชัดเจน ช่วยขจัดความเสี่ยงจากการใช้วัสดุหมดอายุ

11. การเรียนรู้ (Study/Learning)

11.1 แผนหรือแนวทางการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องในอนาคต

1. ทำให้รูปแบบของ Peel Pouch มาตรฐานใหม่ (ขนาดสำเร็จรูป ระบุวันหมดอายุ ช่วยเปิดง่าย) ระบบคลังแบบ FIFO และวิธีเปิดซองอย่างปลอดภัย ถูกบันทึกเป็นมาตรฐานประจำ (SOP)

2. วางแผนทำ CQI ต่อเนื่อง เช่น เก็บ feedback และสำรวจความพึงพอใจทุก 6-12 เดือน ติดตามอุบัติการณ์ปนเปื้อน/เครื่องมือตกหล่นระหว่างเปิดซอง

11.2 จุดแข็ง (Strength) หรือ สิ่งที่ได้ดีในประเด็นที่น่าเสนอ

1. พลังงาน “ตัดของม้วนเอง” ที่เปลืองเวลาและแรงงาน มาเป็น “ซองสำเร็จรูปมาตรฐาน”
2. ประธานผู้ผลิตให้ปรับคุณลักษณะซอง (มีวันผลิต-หมดอายุชัดเจน มีช่องฉีกและขอบซองกว้าง)
3. ใช้ PDCA 3 รอบ + Fishbone อย่างเป็นระบบ ทำให้ผลลัพธ์เชิงตัวเลขชัดเจน เช่น เวลาจัดเตรียมลดลง ต้นทุนรวมต่อม้วนจาก 345.12 บาทลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ความผิดพลาดใกล้ศูนย์ และความพึงพอใจผู้ปฏิบัติงานสูงถึง 95.80%

11.3 กลยุทธ์ หรือ ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ

1. ระบุ “จุดปวดหลัก” ในกระบวนการให้ชัด ได้แก่ ซองไม่ได้มาตรฐาน การมองไม่เห็นวันหมดอายุ/จัด FIFO ไม่ได้ และซองเปิดยาก เสี่ยงตกหล่น แล้วออกแบบ PDCA แต่ละรอบให้แก่ทีละขั้นตรงจุด
2. ใช้ข้อมูลจริงจากหน้างาน (ระยะเวลา 72 นาที/ม้วน, ต้นทุนแฝงค่าแรง 344 บาท, ความผิดพลาดของซอง) มาประกอบการตัดสินใจและสื่อสารกับทีม-ผู้บริหาร
3. สร้างความร่วมมือกับผู้ผลิตและผู้ใช้งานหน้างานอย่างใกล้ชิด

11.4 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

1. ด้านระบบงาน: การใช้ PDCA อย่างต่อเนื่องช่วยให้สามารถแก้ปัญหาของไม่ได้มาตรฐาน และต่อยอดในการแก้ปัญหาใหม่ที่ซับซ้อนขึ้น เช่น การเพิ่มวันหมดอายุและช่องฉีกเปิดซอง
2. ความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์: การลงทุนผลิตซองสำเร็จรูปมีความคุ้มค่าสูง ช่วยลดทั้งต้นทุน

3. ด้านความร่วมมือ: การสื่อสารกับบริษัทผู้ผลิตเป็นหัวใจสำคัญ ช่วยให้ได้ช่องที่ตรงตามมาตรฐาน

12. ประเด็น(จุดเด่น) ที่เสนอเป็นแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ และการเผยแพร่แนวปฏิบัติสู่ภายในหรือภายนอก ประเด็นจุดเด่น

12.1 ปรับระบบจาก “ช่องม้วนตัดเอง” เป็น “ช่องสำเร็จรูปมาตรฐาน” หลายขนาด ผูกกับ SOP อย่างชัดเจน ทำให้ขนาดช่องคงที่ ลดความผิดพลาดและต้นทุนได้อย่างมีนัยสำคัญ

12.2 ร่วมมือกับผู้ผลิตในการปรับดีไซน์ช่องให้สอดคล้องกับงานจริง เช่น การพิมพ์วันผลิต-หมดอายุ การรองรับระบบ FIFO และเพิ่มคุณสมบัติเปิดง่าย ปลอดภัย ลดโอกาสการปนเปื้อน

12.3 ใช้เครื่องมือคุณภาพ Fishbone และ PDCA รวม 3 รอบ แก้ปัญหาเชิงระบบครบวงจร ตั้งแต่มาตรฐานช่องไปจนถึงพฤติกรรมผู้ใช้ เป็นตัวอย่างของ Best Practice

การเผยแพร่แนวปฏิบัติสู่ภายนอกมหาวิทยาลัย

12.4 จัดทำโครงการในรูปเอกสารวิชาการ อ้างอิงมาตรฐานและวรรณกรรมด้าน CSSD/การทำลายเชื้อ

12.5 แนวคิด “จากเปลือกสู่เปลือก” ที่ลดเวลา-ต้นทุนและเพิ่มความปลอดภัย เพื่อใช้เป็นต้นแบบปรับปรุงการจัดการ Peel Pouch และระบบบรรจุภัณฑ์ปราศจากเชื้อในสถานพยาบาลอื่น

13. เอกสารอ้างอิง

สมาคมศุนย์กลางงานปราศจากเชื้อแห่งประเทศไทย. (2561). แนวปฏิบัติการทำลายเชื้อและทำให้ปราศจากเชื้อเครื่องมือแพทย์. กรุงเทพฯ: สมาคมศุนย์กลางงานปราศจากเชื้อแห่งประเทศไทย.

อะเคื้อ อุณหเลขกะ. (2555). หลักและแนวปฏิบัติในการทำลายเชื้อและการทำให้ปราศจากเชื้อ. (พิมพ์ครั้งที่2). เชียงใหม่: โรงพิมพ์มิ่งเมืองเชียงใหม่.